

بررسی جرم‌شناسانه عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم خیانت‌درامانت در پرتو نظرسنجی از قضاات محاکم مشهد

مهدی فانی خلیل آباد¹ سید حسین حسینی² حمیدرضا میرزاجانی³

¹ دانشجوی کارشناسی ارشد گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران. (نویسنده مسئول)

² استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد

³ استادیار گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران.

نویسنده مسئول: fani.juristics9141@gmail.com

تاریخ دریافت: 1403/09/09 تاریخ پذیرش: 1403/10/11

چکیده

بررسی جرم‌شناسانه عوامل مؤثر بر جرم خیانت‌درامانت در شهرستان مشهد موضوع اصلی این نوشتار می‌باشد؛ برای این منظور سعی شده است مطابق نظریات جرم‌شناسی با توزیع پرسش‌نامه در بین قضاات دادگاه‌های شهرستان مشهد گامی در راستای دستیابی به عوامل مؤثر بر جرم خیانت در امانت در سطح شهرستان برداشته شود. سؤال اصلی ما در این تحقیق این است که چه عواملی بر وقوع جرم خیانت در امانت در شهرستان مشهد تأثیرگذار بوده‌اند. روش پژوهش حاضر از نوع پیمایشی بوده و جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه قضاات دادگاه‌های شهرستان مشهد تشکیل می‌دهند که بر اساس نمونه‌گیری در دسترس تعداد 35 نفر از این افراد پرسشنامه را دریافت و تکمیل کردند. همچنین ابزار اندازه‌گیری این پژوهش پرسشنامه بوده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که متغیر عوامل اقتصادی با میانگین 4/52، متغیر عوامل اجتماعی با میانگین 4/11، متغیر عوامل فرهنگی با میانگین 4 و متغیر عوامل محیطی با میانگین 3/62 در سطح 5 درصد بر جرم خیانت در امانت تأثیر معنادار دارند و مثبت بودن این ضریب در واقع نشان‌دهنده این است که با افزایش این عوامل، میزان جرم خیانت در امانت نیز افزایش می‌یابد. با توجه به یافته‌های پژوهش و ساختار امروزی جامعه عوامل مؤثر بر جرم خیانت در امانت روز به روز در حال افزایش است. به یقین بهبود و کنترل این عوامل نیاز به مداخلات رسمی و غیر رسمی دارد. در این زمینه می‌توان از اشتغال‌زایی و فقرزدایی و بهبود اوضاع اقتصادی، بالا بردن سطح تحصیلات عمومی و اطلاعات اجتماعی و... نام برد. **کلیدواژه:** خیانت در امانت، عوامل اجتماعی، عوامل فرهنگی، عوامل محیطی، عوامل اقتصادی.

1. مقدمه

در یک تعبیر اولیه و نسبتاً صحیح، پیشگیری از جرم چیزی بیش از شناسایی عوامل بزه‌کاری و اقدام برای خنثی کردن اثر آن‌ها نیست. در همین راستا است که عوامل مختلف فردی، اجتماعی، محیطی و نظایر آن‌ها به‌عنوان علل منتج به جرم و بزه‌کاری شناسایی می‌شوند و در قالب راهکارهای پیشگیرانه، سعی می‌شود که با مهار نمودن یا کاهش آن‌ها، میزان بزه‌کاری نیز در جامعه کاهش یابد؛ بنابراین علت‌شناسی جرم و بزه‌کاری گامی ابتدایی و بسیار مهم در رسیدن به یک برنامه جامع و کارآمد در جهت پیشگیری از جرم است که بدون آن، اساساً اقدامات منتهی به پیشگیری از جرم آغاز نمی‌شود. بزه‌کاری در درجه اول محصول عوامل متعدد اجتماعی، اقتصادی و خانوادگی است و پیشگیری از جرم نیز بیش از هر چیز مستلزم شناسایی این عوامل است. پیشگیری اجتماعی از جرم را می‌توان به مثابه یک سرمایه‌گذاری بلندمدت در راستای امنیت جامعه و کاهش بزه‌کاری به شمار آورد.

در بادی امر اگر با دیدی وسیع‌تر به مفهوم امانت بنگریم، در می‌یابیم که حتی افراد لایبالی و بی‌ایمانی که بویی از حسن خلق نبرده‌اند، به‌نوعی شیفته و جذب امانت و امانت‌داران می‌شوند. دلیل آن این است که امانت دربردارنده امنیت و امان است. کلمه‌ای که شنیدن نام آن، نوعی آرامش خاطر و آسایش خیال را برای انسان به ارمغان می‌آورد و در پناهش امنیت روح و روان او را تضمین می‌کند و از هرگونه خوف و ترس در امان می‌دارد. امانت و امانت‌داری در اسلام اهمیت ویژه‌ای دارد و نشانه ایمان و تقوای انسان است، در صورتی که خیانت‌درامانت، نشان بی‌دینی و فسق آدمی است. این رفتار ضد اخلاقی در زمره جرائم علیه اموال و مالکیت محسوب می‌شود و شباهت آن با برخی جرائم دیگر در مقام تطبیق عنوان مجرمانه گاه

قضات و کارشناسان حقوقی را با اختلاف نظر مواجه می‌نماید. شاهد این مدعا نیز صدور آراء وحدت رویه قضایی متعدد از هیأت عمومی دیوان عالی کشور و نظریات مشورتی فراوان از ناحیه اداره حقوقی دادگستری و مانند آن است.

از سویی دیگر امروزه جرم‌شناسی سعی در علت‌شناسی پدیده مجرمانه دارد و برنامه‌های پیشگیری از وقوع جرم به سمت علمی شدن و استفاده از آمار حرکت می‌کند تا به کمک آمار به عوامل و شرایط جرم‌زا و صور گوناگون بزه و جنبه‌های کمی و کیفی آن با روش عینی و علمی برسیم. بی‌شک آمار و اطلاعات جنایی مهم‌ترین بحث در برنامه‌ریزی و پیشگیری است تا به‌وسیله آن اطلاعات لازم را برای تنظیم برنامه و سیاست‌گذاری در زمینه پیشگیری از جرم در اختیار تصمیم‌گیران سیاست جنایی قرار دهد.

برای این منظور سعی شده است مطابق با نظریات جرم‌شناسی از طریق با توزیع پرسش‌نامه در بین قضات دادگاه‌های شهرستان مشهد، عوامل مؤثر بر جرم خیانت‌درامانت در شهر مشهد را مورد ارزیابی قرار دهیم؛ لذا ما مطابق نظریات جرم‌شناسان از طریق ابزار پرسشنامه عوامل مؤثر بر جرم خیانت‌درامانت در شهر مشهد را در قالب عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی مؤثر بر جرم دسته‌بندی کرده و به بررسی نقش و تأثیر هر یک از این عوامل بر ارتکاب جرم خیانت‌درامانت در مشهد می‌پردازیم. در این پژوهش سعی شده است ابتدا وضعیت کلی جرم خیانت‌درامانت در مشهد را با استفاده از آمار استخراج‌شده از بانک اطلاعات زندان شهرستان مشهد و واحد اجرای احکام شناسایی کرده و سپس با توزیع پرسش‌نامه در بین قضات دادگاه‌های شهرستان مشهد، به بررسی عوامل مؤثر بر جرم خیانت‌درامانت بپردازیم.

2. فرضیه‌های تحقیق

(الف) از نظر قضات دادگاه‌های شهرستان مشهد، عوامل اقتصادی بر وقوع جرم خیانت در امانت تأثیر دارد.

(ب) از نظر قضات دادگاه‌های شهرستان مشهد، عوامل اجتماعی بر وقوع جرم خیانت در امانت تأثیر دارد.

(پ) از نظر قضات دادگاه‌های شهرستان مشهد، عوامل فرهنگی بر وقوع جرم خیانت در امانت تأثیر دارد.

(ت) از نظر قضات دادگاه‌های شهرستان مشهد، عوامل محیطی بر وقوع جرم خیانت در امانت تأثیر دارد.

3. پیشینه تحقیق

– کتاب تأثیر حاشیه‌نشینی بر میزان بزه‌کاری در کلان‌شهرها (مهاجرین، 1387)

در این کتاب بعد از تحقیقاتی که به‌صورت پرسش‌نامه و مشاهده مشارکتی و مصاحبه در حاشیه‌های کلان‌شهرهای ایران صورت گرفته، مؤلف در بخش دوم به ارتباط بین عوامل فردی و جمعی مؤثر چون سواد، بیکاری، اعتیاد، مهاجرت و خانواده در بزه‌کاری پرداخته است. همچنین عدم تعلق خاطر وابستگی حاشیه‌نشینان به محل سکونت و دسترسی آن‌ها به اسباب بزه‌کاری و کم‌رنگ بودن حضور ابزارهای کنترل اجتماعی چون پلیس از دیگر موارد بزه‌کاری ذکر شده‌اند. در نهایت مؤلف به این نتیجه می‌رسد که حاشیه‌نشین، ذاتاً انسان منحرف و بزه‌کار نیست؛ بلکه یکسری فشارهای درونی و بیرونی در چنین مناطقی است که شخص را به‌سوی بزه‌کاری سوق می‌دهد.

– کتاب جرم‌شناسی زنان ناسازگار (خاکپور، 1354)

در این کتاب مؤلف بعد از بیان نظریات جرم‌شناسی، ویژگی‌های زنان مجرم در شهر تهران را از لحاظ سن، عوامل اجتماعی و خانوادگی، وضعیت تأهل، وضعیت اشتغال، اعتیاد، سابقه محکومیت کیفری، مهاجرت و نقش محیط جغرافیایی در ارتکاب جرم بررسی کرده است و در نهایت به این نتیجه می‌رسد که تأثیر هر یک از این عوامل در میزان بزه‌کاری زنان نسبی است و به عامل گوناگونی بستگی دارد.

– پایان‌نامه بررسی علل وقوع قتل‌های عمدی در استان خراسان رضوی -1380 تا 1386- و راه‌های پیشگیری از آن (خشایار کسرائی)

در آبد، 1388

در این پایان‌نامه محقق برای شناسایی قاتلین، عوامل فردی و اجتماعی متعددی مانند سن، میزان تحصیلات، سابقه محکومیت کیفری، اعتیاد به مواد مخدر، نارسایی در آموزش و پرورش، فقر، بیکاری و مهاجرت از روستا به شهر یا از کشور همسایه به ایران را بررسی می‌کند؛ و در نتیجه به ارائه راهکارهایی چون برنامه‌ریزی و ایجاد امکانات تفریحی و ورزشی برای تمام اقشار جامعه به خصوص جوانان، کنترل و مراقبت نامحسوس و استفاده از دوربین‌های مداربسته جهت کنترل مناطق حاشیه‌ای شهرها و افزایش سطح تحصیلات برای پیشگیری و کاهش قتل‌های عمدی پرداخته است.

– پایان‌نامه تأثیر حاشیه‌نشینی بر وقوع جرائم علیه اشخاص در شهر مشهد (ویسی، 1389)

هدف اصلی این تحقیق بررسی پرونده‌های اتهامی متهمین در دو منطقه‌ی حاشیه‌نشین و دو منطقه غیر حاشیه‌نشین در مشهد می‌باشد. محقق نوع و میزان اتهامات و تفاوتشان را در این مناطق شناسایی، اینکه تا چه اندازه وقوع جرائم تحت تأثیر حاشیه‌نشینی است را تعیین نموده است. در این پژوهش اتهاماتی چون قتل، آدم‌ربایی، تجاوز به عنف، نزاع دسته‌جمعی و شرارت مورد بررسی قرار گرفته‌اند. اطلاعات به دست آمده از طریق پرسش‌نامه و فرم ثبت اطلاعات صورت گرفته است. پرونده‌های متهمین در طول سال‌های (87 - 1386) که شامل اطلاعاتی در ارتباط با سن، جنس تابعیت، وضعیت تأهل، نوع اتهام، سابقه‌ی محکومیت قبلی و محل سکونت متهمین بوده است و در این پژوهش از پرونده محکومین استفاده نشده است و فقط بر اساس اطلاعات پرونده‌های متهمین می‌باشد.

- بررسی جامعه‌شناختی ارتکاب جرم در بین جوانان شهر ایلام و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن (نورایی و صیدی، 1387)

نورایی و صیدی پژوهشی را با هدف بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم در بین جوانان شهر ایلام با تأکید بر عوامل خانوادگی و اجتماعی در سال 1387 بر روی 106 نفر از جوانان محبوس در زندان مرکزی ایلام در سنین 18 تا 30 سال انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که متغیرهای سن، تحصیلات، تعلق خاطر نسبت به خانواده و دوستان و درگیری در فعالیت‌های روزمره با گرایش به ارتکاب جرم رابطه معنادار دارد و بین متغیرهای «اعتقاد به هنجارهای اجتماعی و تعهد نسبت به فعالیت‌های روزمره» با میزان گرایش به ارتکاب جرم رابطه معنادار وجود ندارد.

- تبیین رابطه بین تغییرات اجتماعی - فرهنگی و تغییرات میزان جرم (محسنی تبریزی و سلیمانی، 1389)

محسنی تبریزی و سلیمانی در سال 1389، طی پژوهش خود بر روی 18 نفر از زندانیان زندان بارسیلون زندان لرستان نشان دادند که بین متغیرهای بیکاری، اشتغال، افزایش جمعیت، شهرنشینی، مهاجرت، طلاق و سواد با میزان جرائم در طی سال‌های 1385 - 1375 همبستگی وجود دارد. همچنین این پژوهش نشان داد که تغییرات اجتماعی و فرهنگی باعث افزایش جرائم شده است.

- بررسی عوامل خانوادگی مؤثر در ارتکاب جرم (باقری و ملتفت، 1388)

در پژوهش باقری و ملتفت در سال 1388 که با هدف بررسی عوامل خانوادگی مؤثر بر ارتکاب جرم در شهر اهواز بر روی 150 مجرم و 400 شهروند عادی صورت گرفت، نتایج تحقیق حاکی از آن بود که متغیرهای مستقل جنس، تحصیلات، یادگیری اجتماعی، قومیت، پایگاه اقتصادی - اجتماعی، منطقه محل سکونت با متغیر وابسته جرم رابطه معنی‌داری را نشان داد در حالی که متغیرهای مستقل سن، اشتغال و ازهم‌گسیختگی خانواده با متغیر وابسته جرم رابطه معنی‌داری را نشان نداد.

4. مبانی نظری

4-1. مفهوم شناسی جرم خیانت‌درامانت

خیانت، در لغت معادل واژه «غدر» به معنای بی‌وفایی، بدعهدی، ناراستی، خیانت در عهد، پیمان‌شکنی، دغل‌کاری، بی‌عصمتی، زناکاری، حق‌ناشناسی، تقلب، غش، افراط و سوءاستفاده آمده است (انطون الیاس و طباطبایی، 1388، ص 204).

بزه خیانت‌درامانت در احادیث و روایات وارده از معصومین «علیهم السلام» به شدت مورد نهی قرار گرفته است؛ چنانکه پیامبر اسلام (ص) می‌فرماید: «سه خصلت است که در هر کس باشد دلیل بر نفاق اوست هرچند نماز بخواند و روزه بگیرد و خود را مسلمان بداند؛ دروغ‌گویی، خلف وعده و خیانت‌درامانت»؛ همچنین می‌فرماید: امانت‌داری موجب ثروت و خیانت موجب فقر و تهیدستی است و در یکی از احادیث خود دو خصلت دروغ‌گویی و خیانت را از مؤمن دور می‌دانند و در حدیث دیگری اداکنندگان امانت و وفا کنندگان به عهد را نیز جزء نزدیک‌ترین افراد به خود دانسته‌اند (ابن شعبه، 1385، ص 122).

حقوقدانان ایران تعریف‌های متعددی در مورد بزه خیانت‌درامانت ارائه نموده‌اند که تعدادی از آن‌ها را بیان می‌کنیم. خیانت‌درامانت عبارت است از: «تصاحب یا تلف یا مفقود یا استعمال نمودن اموال یا اسناد به زیان مالکین یا متصرفین آن‌ها وقتی اشیاء مزبور به‌عنوان اجاره، امانت، رهن، وکالت یا هر کار با اجرت یا بی اجرت به کسی داده‌شده و مقرر بوده است که اشیاء مزبور مسترد یا به مصرف معینی برسد» (گلدوزیان، 1392، ص 247). در تعریف دیگر، خیانت‌درامانت «تصاحب، تلف نمودن، مفقود کردن و استعمال ناروای عمدی و غیر قانونی شیئی منقول امانی به ضرر مالک یا متصرف قانونی آن به‌وسیله امین» بیان شده است (کازرونی، 1385، ص 36). همچنین خیانت‌درامانت به «عمل غیر قانونی و مجرمانه و خلاف امانت،

نسبت به شیء منقولی که به موجب یک عقود امانی یا رابطه حقوقی دیگری، که نتیجه آن ایجاد ید امانی برای متصرف شیء است، به دست شخصی سپرده شده باشد» تعریف شده است (نوری، 1352، ص 58).

2-4. تحلیل جرم‌شناسانه عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم خیانت‌درامانت

هر پژوهشگری برای مطالعه موضوعی خاص باید بررسی چارچوب نظری و اندیشه‌های اساسی مرتبط با آن را در مراحل ابتدایی در دستور کار قرار دهد. لذا در زمینه مسأله تحقیق، می‌توانیم به چند دیدگاه اشاره کنیم. محققین علوم اجتماعی مسأله بزه‌کاری را از دیدگاه‌های مختلف مورد توجه قرار داده و هر یک در حد تخصص و دانش خود با اشاره به عوامل جرم‌زا نظریات و راه‌حل‌هایی پیشنهاد کرده‌اند. عامل جرم‌زا هر وضع جسمانی یا روانی یا اجتماعی را گویند که میتواند در پیدایش یا افزایش جرم نقش مؤثری داشته باشد (کی‌نیا، 1386، جلد دوم، ص 62).

1-2-4. تأثیر ویژگی‌های اجتماعی بر ارتکاب جرم

محیط که معادل کلمه Milieu در زبان فرانسه است در محاوره عمومی به محیطی اطلاق می‌شود که فرد را احاطه کرده و در هر موجود زنده مؤثر و منشأ تحول و تغییر است بین محیط و اطراف بایستی قائل به تفکیک شد اطراف مبین وضع غیرثابت گذران و آنی می‌باشد. محیط مبین کیفیت قابل دوام و دائمی و کلیه شرایط و امور و دقایقی است که موجب تکامل هر موجود زنده و به خصوص تکامل شخصیت انسانی می‌شود (دانش، 1388، ص 82).

محیط شامل کلیه اوضاع و احوال و مقتضیات عمومی و اجتماعی است که همه افراد را در بر می‌گیرد و بر روی اجتماع و تمام کسانی که در آن زندگی می‌کنند، تأثیر مشترک می‌گذارد (مظلومان، 1350، ص 83).

در جرم‌شناسی چندین محیط تشخیص می‌دهند: یکی محیط طبیعی یا جغرافیایی که انسان‌ها در آن به سر می‌برند و در ارتکاب جرم مؤثر واقع می‌شود و دیگری محیط اجتماعی (کی‌نیا، 1388، جلد اول، ص 182) که در پژوهش حاضر طی دو بند به بررسی آن‌ها خواهیم پرداخت. با توجه به قدرت و نفوذی که اجتماع دارد و تأثیری که بر افراد می‌گذارد، جرم‌شناسی مسئولیت خطا و اشتباهاتی را که افراد مرتکب می‌شوند متوجه اجتماع می‌داند. به همین جهت کتله¹ می‌گوید:

«اجتماع مسئول کلیه جرائمی است که رخ می‌دهد، زیرا خود عامل به وجود آورنده آن‌هاست. بزه‌کار در واقع جز آلت اجرایی در دست اجتماع چیز دیگری نیست» (مظلومان، 1350، ص 63).

اجتماع آلوده از انسان سازگار، درستکار و پاک‌سرشت، موجودی ناسازگار، نادرست و ناپاک می‌آفریند و تخم بزه‌کاری را در میان انسان‌های سالم پرورش می‌دهد و آنان را برای ایفای نقش آن آماده می‌سازد (همو، همان، همان جا).

به عقیده لاکاسانی² مجرم چون میکروبی است که تا در محیطی مساعد و آماده برای رشد و تکثیر قرار نگیرد پرورش پیدا نمی‌کند و لذا هر جامعه‌ای لیاقت همان بزه‌کارانی را دارد که در آن جامعه زندگی می‌کنند (نوربها، 1389، ص 172). در واقع لاکاسانی معتقد است مجرم قربانی نظام اجتماعی است (Lacassagne, 1882, P 7).

2-2-4. نقش وضعیت اقتصادی و اشتغال بر ارتکاب جرم

یکی از عوامل بسیار مهم در تبیین جرم از جمله خیانت‌درامانت، فقر است. این عامل در بسیاری از مطالعات نظری و تجربی مورد توجه جدی قرار گرفته است. تلاش برای تبیین ارتباط فقر و جرم بر اساس ارتباط بین عواملی نظیر سوء‌تغذیه، خانه مسکونی غیربهداشتی، ازدحام و شلوغی محل زندگی و انجام فعالیت‌های غیرقانونی که به‌عنوان نتیجه‌ای از ناامیدی در کنار ناتوانی برای غلبه بر این شرایط است، بررسی می‌شود (صادقی سقدل و همکاران، 1384، ص 65). زمانی که نابرابری اجتماعی وجود دارد و مردم فقیر خود را با انسان‌ها و گروه‌های مرفه‌تر مقایسه می‌نمایند، احساس فشار و محرومیت می‌نمایند که منجر به رفتارها و فعالیت‌های مجرمانه می‌گردد. فقدان فرصت‌های قانونی و مشروع ممکن است فرد را به سوی قاچاق مواد مخدر، خیانت‌درامانت، سرقت و خشونت سوق دهد. بیش‌ترین میزان جرائم از آن جوامعی است که بالاترین نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی را دارند.

¹ - Quetelet

² - Laccassagne

فقر محرک طغیان و موجد بغض و کینه و محرومیتی است که شخص را متوجه سعی و کوشش و تلاش برای بهبود زندگی می‌کند (کی نیا، 1388، جلد اول، ص 212).

شاغل یا بیکار بودن و نوع شغل تأثیر مستقیم در وضع مالی و ارتکاب جرم دارد، وضعیت شغلی در واقع جایگاه اجتماعی فرد را مشخص می‌کند، افرادی که از جایگاه اجتماعی بالاتری برخوردارند بیشتر احتیاط می‌کنند و این خود باعث می‌شود که کمتر مرتکب جرم شوند. اگر از نظر روانی بخواهیم در نظر بگیریم فردی که شغل پاره‌وقت دارد یا اصلاً بیکار است، فرصت بیشتری برای تفکر و برنامه‌ریزی در مورد ارتکاب جرم دارد (Fleischer, 1966, Pp 543-555).

وقتی که درآمد ناشی از شغل فرد نتواند کفاف پرداخت هزینه‌های بدیهی خانواده مانند مسکن و خوراک را بکند، مرد خانواده ممکن است به دلیل احساس ناکارآمدی و اقتدار در زمینه‌ی مالی اعتماد خود را از دست بدهد و هرگونه رفتار و گفتاری را به‌منزله مقابله و رویارویی تلقی می‌کند و با تخلیه خشم نسبت به همسر و فرزندان، ضعف خود را پنهان می‌کند (پایگاه جام جم آنلاین، 1388، www.jamejamonline.ir). با توجه به مطالعاتی که صورت گرفته، عامل مهم دیگر در رابطه با وضعیت اشتغال، بیکاری افراد است. بیکاری یک معضل اجتماعی در اکثر موارد با جرائم رابطه جدی دارد، چرا که فرد بیکار فردی تندخو، بی‌حوصله و نیز فردی است که به ناچار اقدام به رفاقت کاذب برای پر نمودن اوقات بیکاری خود می‌نماید که همین امر سبب می‌شود تا وی به‌سوی ارتکاب جرم سوق پیدا کند.

3-2-4. تأثیر وضعیت فرهنگی و آموزشی بر ارتکاب جرم

به نظر مرتن، ساخت‌های اجتماعی فشارهای خاصی بر برخی افراد وارد می‌کند و آن‌ها را وامی‌دارد که به کارهایی که از نظر جامعه نیز مجرمانه است اما سبب بقای فرد می‌شود دست زند. مرتن این فشار را ناشی از عدم دستیابی به اهداف مقبول اجتماعی می‌داند، نظر مرتن این است که جامعه فرد را به کج رفتاری مجبور می‌کند به بیان خود او، کج رفتاری حاصل فشارهای ساختاری - اجتماعی خاصی است که افراد را به کج رفتاری وامی‌دارد. مرتن فاصله میان اهداف فرهنگی و راه‌های نهادی شده برای نیل به اهداف را زیربنای افزایش آمار جرم می‌داند (سخاوت، 1381، ص 59). آموزش ممکن است فعالیت‌های مجرمانه را از طریق چندین شیوه تحت تأثیر قرار دهد. اول: تحصیلات بالا، باعث افزایش سطح درآمد و همچنین افزایش هزینه فرصت برای رفتارهای مجرمانه می‌شود. آموزش ممکن است اولویت‌های شخصی افراد را برای تصمیم به انجام جرم تحت تأثیر قرار دهد. دوم: به اعتقاد آشر³ تأثیر آموزش از طریق جامعه‌پذیر کردن دانش‌آموزان و دانشجویان مؤثرتر از تأثیر بازار می‌باشد (Usher, 1997, P 370). سوم اینکه: به‌طور مستقل آموزش و دسترسی به مدرسه به‌تنهایی، فرصت موجود برای مشارکت در رفتارهای مجرمانه را کاهش می‌دهد (Wittie and Tauchen, 1994, P 257).

منظور از محیط فرهنگی از دیدگاه جرم‌شناسی مطالعه کلیه جنبه‌های فرهنگی بر اجتماع اعم از آداب و رسوم و اخلاقیات، اعتقادات دینی و مذهبی و مؤسسات مزبور به تعلیم و تربیت و کلیه امور مربوطه که به نحوی از انحاء ماهیت و شکل شخصیت اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهند، است (ولیدی، 1360، ص 143). غالب دزدان و معتادین به مواد مخدر اکثراً بی‌سوادند. بی‌سوادان در اثر فقدان امکانات رشد فکری، برای پیشرفت و ترقی خود از شیوه‌های غیرمعمول و ناسازگار بهره می‌گیرند. فقر فرهنگی که نتیجه فقدان آموزش و مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی و شکست تحصیلی و... است باعث خرده‌فرهنگ‌های بزه‌کاری می‌گردد (معظمی، 1388، ص 176).

4-2-4. تأثیر محیط جغرافیایی بر ارتکاب جرم

عوامل محیط طبیعی خود شامل آب‌وهوا، شهر و روستا، سرما و گرما، منطقه جغرافیایی و... است؛ رابطه جرم و مکان جرم به شیوه نوین علمی در نیمه اول قرن نوزدهم میلادی و با بهره‌گیری از نظریه «اکولوژی اجتماعی» آغاز شد. کتله و گری⁴ از پیشروان این تفکر بودند که سپس این اندیشه به‌وسیله دیگر اندیشمندان پیرو مکتب اکولوژی اجتماعی شیکاگو همچون شاو و مکی⁵ در اوایل قرن بیستم میلادی دنبال شد (مرصوصی و همکاران، 1393، ص 117).

شاو و مکی با استفاده از دیدگاه بوم‌شناسی در مطالعه خود درباره پدیده جرم، شهر شیکاگو را به پنج ناحیه تقسیم کردند. آن‌ها میزان تبهکاری را برای هر یک از این نواحی بررسی کردند و با استفاده از آمار بزه‌کاران دریافتند که میزان بزه‌کاری به ترتیب از ناحیه یک و دو که مرکز تجارت است به سمت ناحیه پنج که در حاشیه شهر قرار دارد کاهش می‌یابد.

آن‌ها از مطالعات خود به این نتیجه رسیدند که ناحیه یک و دو به دلیل عمده، محل تردد و جابجایی زیاد جمعیت است، اولاً به خاطر این‌که مهاجرانی که از روستا به شهر می‌آیند، چون اغلب پول کافی ندارند و هزینه‌های زندگی در این نواحی کمتر است، معمولاً زندگی شهری خود را در این ناحیه آغاز می‌کنند. ثانیاً گسترش مراکز تجاری سبب می‌شود مناطقی که قبلاً مسکونی بوده‌اند تبدیل به تجاری شوند و این امر به جابجایی جمعیت در این مناطق دامن می‌زند. جابجایی زیاد جمعیت از شکل گرفتن جامعه‌ای باثبات جلوگیری می‌کند و منجر به بی‌سازمانی اجتماعی می‌شود. آن‌ها استدلال می‌کنند در مراکز انتقال و جابجایی جمعیت، کنترل اجتماعی ضعیف است و کنترل‌هایی از قبیل عقیده عمومی، نظارت همگانی و کنترل خانوادگی چندان قوی نیستند که از پیدایش هنجارهای انحرافی جلوگیری کنند (افروغ، 1377، ص 58).

برگس⁶ معتقد بود توسعه شهر، همانند دایره متحدالمرکزی شکل می‌گیرد که در هر یک از این دایره‌ها فعالیت خاصی در جریان است. منطقه 1 محل فعالیت‌های تجاری؛ منطقه 2 تحت عنوان منطقه در حال تغییر و تبدیل نام‌گذاری شده و منطقه‌ای است که هسته اصلی شهر را احاطه کرده؛ منطقه 3 محل سکونت کارگران؛ منطقه 4 محل سکونت طبقه متوسط؛ و منطقه 5 محل سکونت طبقات مرفه جامعه می‌باشد که به شهر رفت‌وآمد دارند (ممتاز، 1381، ص 85).

برگس بر این باور است که در منطقه انتقالی (منطقه 2) به دلیل سطح بالای تحرک جمعیت، میزان بالای مهاجرت، ویرانی خانه‌ها و تراکم جمعیت، بالاترین میزان جرم و بزه‌کاری مشاهده می‌شود. عدم ثبات جمعیتی و بوم‌شناختی در منطقه انتقالی موجب تخریب توانایی کارکرد نهادهای اجتماعی از قبیل خانواده و کنترل رفتار ساکنان می‌شود (احمدی، 1383، ص 62).

رهیافت فرصت نیز در جرم‌شناسی به قلمرو مکان وقوع جرم توجه می‌کند و بر این اساس استوار است که برخی موقعیت‌ها برای جرم مساعدتر از سایر موقعیت‌هاست (Birkbeck & LaFree, 1993, P 123).

تایتل⁷ و همکارانش معتقدند در تبیین فضای مفهومی فرصت، باید بین زمینه بی‌واسطه فیزیکی آن و بخش‌های فردی موقعیت، مثل تصمیم‌گیری درباره انجام دادن یا ندادن جرم تمایز قائل شد. به عبارت بهتر، فرصت جرم زمانی وجود دارد که عمل مجرمانه مشخصی از نظر فیزیکی ممکن باشد؛ مثل نبود نگهبان مسلح در بانک یا قفل‌های قابل شکستن (Tittle and Partners, 2003, P 72).

تفت⁸ در زمینه‌ی بوم‌شناسی می‌گوید:

«بررسی وضع مجرمین در زمینه‌ی بوم‌شناسی از نظر اجتماعی بر روابط آنان با کسانی که در آن محیط سکونت دارند یا سهمی در آن محیط دارند یا در نقطه یا محلی زندگی می‌کنند و نیز با خصوصیات محل سکونت آنان، مربوط می‌باشد. در این خصوص سازمان اجتماعی و ارتباط آن با محیط زندگی افراد مورد بررسی قرار می‌گیرد. ممکن است جرم در محل سکونت بزه‌کاران اتفاق افتد، لکن بزه‌کاران حرفه‌ای خود را مقید به ارتکاب جرم در محل سکونت خویش نمی‌کنند. هرکجا موقعیت و فرصت مناسبی به دست آید از آن استفاده می‌کنند» (Taft, 1960, P 157).

بررسی‌ها نشان می‌دهد که بزه‌کاران اتفاقی عموماً در محل سکونت خود مرتکب بزه می‌شوند، ولی سارقین حرفه‌ای بیشتر خارج از محل سکونت خود دست به ارتکاب جرم می‌زنند (خاکپور، 1354، ص 489).

5. روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ روش جزء تحقیقات پیمایشی می‌باشد بدین دلیل که به دنبال بررسی نگرش افراد در مورد جرم خیانت در امانت است. جامعه این تحقیق شامل کلیه قضات دادگاه‌های کیفری شهرستان مشهد می‌باشد که از این تعداد به صورت نمونه‌گیری در دسترس تعداد 35 نفر شرکت

کردند و به سؤالات پرسشنامه پاسخ دادند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه 15 سؤالی که توسط محقق ساخته شده، استفاده گردیده است. این پرسشنامه دارای چهار بعد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی می‌باشد که به صورت طیف لیکرت 5 درجه‌ای تنظیم گردیده است. روایی پرسشنامه حاضر به صورت روایی صوری و با تأیید اساتید صاحب‌نظر (اساتید محترم راهنما و مشاور) صورت گرفته است و برای تعیین پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شده که میزان آلفای به دست آمده برای این پرسشنامه برابر با 0/78 است که میزان قابل قبولی می‌باشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی صورت گرفته است که در بخش توصیفی از شاخص‌های توصیفی مانند میانگین و انحراف استاندارد استفاده شده و در بخش استنباطی نیز با توجه به فرضیات تحقیق از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است.

6. یافته‌های تحقیق

در این قسمت از تحقیق به ارائه یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها خواهیم پرداخت. همان‌گونه که بیان شد، در این تحقیق از پرسشنامه 15 سؤالی با چهار مؤلفه استفاده گردیده که در نهایت با توزیع آن 35 پرسشنامه برگشت داده شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

1-6. آمار توصیفی

در این قسمت یافته‌های مربوط به میانگین و انحراف استاندارد ابعاد پرسشنامه آورده شده که در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول (1): یافته‌های توصیفی خرده مقیاس‌های تحقیق

شاخص آماری مقیاس	میانگین	انحراف استاندارد
عوامل اقتصادی	4/52	0/42
عوامل اجتماعی	4/11	0/39
عوامل فرهنگی	4	0/37
عوامل محیطی	3/62	0/41

همان‌طور که اطلاعات جدول فوق نشان می‌دهد، میانگین عوامل اقتصادی برابر با 4/52 همچنین میانگین عوامل اجتماعی برابر با 4/11 و در نهایت میانگین عوامل فرهنگی و محیطی به ترتیب برابر با 4 و 3/62 می‌باشد.

2-6. یافته‌های استنباطی

در این قسمت از تحقیق به آزمون هر یک از فرضیات تحقیق پرداخته و نتایج آن را ارائه خواهیم نمود.

فرضیه اول: عوامل اقتصادی بر جرم خیانت در امانت تأثیرگذار بوده است.

به منظور بررسی فرضیه فوق از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتیجه این تحلیل در جدول زیر نشان داده شده است. در این جدول نمره عوامل اقتصادی گروه نمونه با نمره استاندارد 3 طیف لیکرت 5 درجه‌ای مقایسه شده است.

جدول (2): تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	t	سطح معناداری
عوامل اقتصادی	4/52	0/42	3	**21/66	0/000

p<0/001

وضعیت اقتصادی گرچه نمی‌تواند به‌عنوان یک عامل قاطع در پدیده بزهکاری باشد ولی با توجه به نقشی که اقتصاد در زندگی دارد، اثرات بسیار مهمی در روند و کیفیت زندگی آنان گذاشته و موجد تغییرات و دگرگونی‌های فراوان می‌گردد. همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، میانگین عوامل اقتصادی در گروه نمونه 4/52 با انحراف استاندارد 0/42 می‌باشد که با توجه به سطح معناداری به دست آمده که کوچک‌تر از (0/001) می‌باشد. نتیجه می‌گیریم که عوامل اقتصادی بر جرم خیانت در امانت تأثیرگذار می‌باشند و فرضیه اول پژوهش ما تأیید می‌شود. عوامل اقتصادی مانند اختلافات ملکی، فقر، عدم تفکیک اراضی و... بیش‌ترین میزان اثرگذاری را بر جرم خیانت در امانت داشته است که می‌توان گفت این مهم بر هیچ کس پوشیده نیست که فقر و سایر موارد می‌تواند هر انسانی را به جرم و جنایت رهنمود سازد.

فرضیه دوم: عوامل اجتماعی بر جرم خیانت در امانت تأثیرگذار بوده است.

به منظور بررسی فرضیه فوق از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتیجه این تحلیل در جدول زیر نشان داده شده است. در این جدول نمره عوامل اجتماعی گروه نمونه با نمره استاندارد 3 طیف لیکرت 5 درجه‌ای مقایسه شده است.

جدول (3): تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	t	سطح معناداری
عوامل اجتماعی	4/11	0/39	3	**16/76	0/000

p<0/001

عوامل اجتماعی کلیه شرایط و ویژگی‌هایی هستند که در محل سکونت فرد وجود داشته و رفتار وی را تحت تأثیر قرار می‌دهند و شامل مواردی چون ضعف نظارت اجتماعی، خانوادگی و رسمی، وجود دوستان ناباب، سطح پایین تحصیلات و بیکاری و... می‌باشد. همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، میانگین عوامل اجتماعی در گروه نمونه 4/11 با انحراف استاندارد 0/39 می‌باشد که با توجه به سطح معناداری به دست آمده که کوچک‌تر از (0/001) می‌باشد. نتیجه می‌گیریم که عوامل اجتماعی بر جرم خیانت در امانت تأثیرگذار می‌باشند و فرضیه دوم پژوهش ما نیز تأیید می‌شود.

فرضیه سوم: عوامل فرهنگی بر جرم خیانت در امانت تأثیرگذار بوده است.

به منظور بررسی فرضیه فوق از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتیجه این تحلیل در جدول زیر نشان داده شده است. در این جدول نمره عوامل فرهنگی گروه نمونه با نمره استاندارد 3 طیف لیکرت 5 درجه‌ای مقایسه شده است.

جدول (4): تحلیل t تک نمونه‌ای یا تی تک گروهی

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	t	سطح معناداری
عوامل فرهنگی	4	0/37	3	**15/49	0/000

p<0/001

گفته شد که فقر فرهنگی که نتیجه فقدان آموزش و مهارت های ارتباطی و اجتماعی و شکست تحصیلی و... است باعث خرده فرهنگ های بزهکاری می گردد. متغیر عوامل فرهنگی به طور کلی شامل انتقام جویی، فقر فرهنگی و ضعف اعتقادات دینی و... میشود. همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود، میانگین عوامل فرهنگی در گروه نمونه 4 با انحراف استاندارد 0/37 می باشد که با توجه به سطح معناداری به دست آمده که کوچک تر از (0/001) می باشد. نتیجه می گیریم که عوامل فرهنگی بر جرم خیانت در امانت تأثیر گذار می باشند و فرضیه سوم پژوهش ما نیز تأیید می گردد.

فرضیه چهارم: عوامل محیطی (جغرافیایی) بر جرم خیانت در امانت تأثیر گذار بوده است.

به منظور بررسی فرضیه فوق از آزمون تی تک نمونه ای استفاده شده است که نتیجه این تحلیل در جدول زیر نشان داده شده است. در این جدول نمره عوامل محیطی گروه نمونه با نمره استاندارد 3 طیف لیکرت 5 درجه ای مقایسه شده است.

جدول (5): تحلیل t تک نمونه ای یا تی تک گروهی

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	نمره معیار	t	سطح معناداری
عوامل محیطی	3/62	0/41	3	9/16**	0/000

p<0/001

شرایط محیطی (جغرافیایی) به موازات دیگر عوامل ذکر شده یکی از مهم ترین عوامل مؤثر در شکل گیری معضلات اجتماعی، اخلاقی، فرهنگی به شمار می روند. همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود، میانگین عوامل محیطی در گروه نمونه 3/62 با انحراف استاندارد 0/41 می باشد که با توجه به سطح معناداری به دست آمده که کوچک تر از (0/001) می باشد. نتیجه می گیریم که عوامل محیطی بر جرم خیانت در امانت تأثیر گذار بوده و فرضیه چهارم پژوهش ما نیز تأیید می شود.

نتیجه گیری و پیشنهادات

نتایج تحقیق نشان می دهد که متغیر عوامل اقتصادی مانند اختلافات ملکی، فقر، عدم تفکیک اراضی و... با میانگین 4/52 بیش ترین میزان اثر گذاری را بر جرم خیانت در امانت داشته است که می توان گفت این بر هیچ کس پوشیده نیست که فقر و سایر موارد می تواند هر انسانی را به جرم و جنایت رهنمود سازد. متغیر عوامل اجتماعی با میانگین 4/11 شامل ضعف نظارت اجتماعی، خانوادگی و رسمی، وجود دوستان ناباب، سطح پایین تحصیلات و بیکاری و... می باشد که این مبین این نکته است که با افزایش هر یک از این فاکتورها سهم عوامل اجتماعی در ارتکاب جرم خیانت در امانت افزایش می یابد. در تبیین نتایج به دست آمده در مورد این عامل تاکنون تحقیقات زیادی به صورت جسته و گریخته به تأثیر عوامل اجتماعی در جرم صورت گرفته است، من جمله شریعتی و همکارانش (1391) در تحقیق خود به عوامل خانوادگی در وقوع جرم و جنایت اشاره نموده اند، همچنین عرب نژاد نیز در سال 1387 در تحقیق خود نشان داد که متغیرهای وضعیت زندگی، توجیه عمل مجرمانه، معاشرت با دوستان بزه کار، ضعف نظارت والدین بر رفتار فرزندان، رفتار خشن با فرد در خانواده با افزایش میزان جرم در رابطه است. سرانجام متغیر عوامل فرهنگی همچون: انتقام جویی، فقر فرهنگی و ضعف اعتقادات دینی و با میانگین 4 و متغیر عوامل محیطی با میانگین 3/62 در سطح 5 درصد بر جرم خیانت در امانت تأثیر معنادار دارند و مثبت بودن این ضریب در واقع نشان دهنده این است که با افزایش این عوامل، میزان جرم خیانت در امانت نیز افزایش می یابد. در پایان بر اساس نتایج به دست آمده از این مقاله پیشنهادهای کاربردی زیر در جهت پیشگیری و کاهش جرم خیانت در امانت در شهرستان مشهد ارائه گردیده است:

پیشنهادهای

بهترین راه مبارزه با جرائم از بین بردن عوامل جرم زا و درست ترین روش برخورد با بزه کار و معالجه بیماری وی و بازگرداندن او به آغوش جامعه است. مجازات بیش از حد و با هدف صرفاً سزادهی نتیجه معکوس خواهد بخشید. همان طوری که نبی اکرم (ص) فرموده اند ما باید سعی در احیاء انسان ها داشته باشیم و احیاء انسان، احیاء جامعه تلقی می شود. کاملاً پر واضح است که مجازات زندان برای مجرم مغایر با اصل فردی و شخصی بودن مجازات

است به خصوص در جایی که مجرم سرپرست خانواده نیز می‌باشد. رفتن فرد بزه‌کار به زندان و آشنا شدن وی با زندانیان حرفه‌ای از یک طرف قباحت جرم را در نزد زندانی از بین می‌برد و از طرف دیگر محیط زندان و جامعه زندانیان راهکار جدید و ابزار حرفه‌ای انجام جرم را به وی یاد می‌دهد. فردی که زندانی می‌شود با توجه به انگشت‌نما بودن، توان بازگشت به دامن جامعه به‌عنوان یک فرد عادی را ندارد چرا که حتی بعد از اتمام مجازات حبس افکار و دیدگاه عمومی جامعه معمولاً نسبت به وی از بین نرفته و موجب تحقیر وی در جامعه می‌شود. با توجه به نتایج پژوهش راهکارهایی جهت پیشگیری از وقوع جرم خیانت‌درامان و کاهش این جرم در شهر مشهد ارائه خواهیم نمود؛ در مرحله‌ی اول باید ویژگی‌های خود فرد را شناخت و در مرحله بعد اقدامات پیشگیرانه باید منطبق با محیطی باشد که این مجرمین در آن زندگی می‌کنند.

- ✓ به وجود آوردن فرصت اشتغال برای افراد بیکار در این شهرستان، خصوصاً آن‌هایی که متأهل هستند و باید از عهده مخارج یک زندگی مشترک برآیند.
- ✓ شناسایی مجرمین سابقه‌دار این شهرستان و تشکیل شناسنامه برای آن‌ها و تحت کنترل قرار دادن آن‌ها و یا احضار هفتگی و حتی روزانه به مراجع قضایی یا انتظامی از دیگر راهکارهایی است که خیلی بهتر و بیشتر از خنثی‌سازی و طرد آن‌ها از جامعه می‌تواند اثر پیشگیرانه از جرم داشته باشد.
- ✓ تشویق جوانان و نوجوانان ساکن در مناطق مختلف مشهد در ایجاد و تشکیل گروه‌ها و انجمن‌هایی که هدفشان، فعالیت و تفریحات سالم و منطقی است.
- ✓ ترویج و توسعه سوادآموزی در مناطق مختلف مشهد.
- ✓ تأسیس مؤسسات مشاوره‌ای جهت پیشگیری و توان‌بخشی مجرمین در زندان‌های شهرستان.
- ✓ تقویت پایه‌های **ایمان**؛ افراد ضعیف‌الایمان به دلیل عدم اعتقادشان به قدرت خداوند و رزاقیت او دست خود را به خیانت می‌آیند، **توکل** و **اعتماد به خدا** و اطمینان به وعده‌های تخلف‌ناپذیر سبب می‌شود که به سمت راه انحراف برای وصول به مواهب زندگی نروند؛
- ✓ برآوردن نیازها؛ یکی از عوامل مهم خیانت، نیازمندی است؛ بنابراین تا آنجا که می‌شود باید نیازهای معقول و شرعی کسانی را که تحت مدیریت انسان قرار دارند برآورده کرد؛
- ✓ انتخاب افراد **امین** جهت پست‌های حساس برای جلوگیری از خیانت و کم کردن هزینه‌ها و جلب اعتماد مردم به مسئولان.
- ✓ فراهم کردن موقعیت‌ها و بسترهای مناسب در جامعه تا زندانیان پس از آزادی از زندان مورد پذیرش جامعه واقع شوند و شغل آبرومندانه‌ای به دست آورند، در غیر این صورت، مجدداً دست به اقدامات بزهکارانه خواهند زد.
- ✓ از آنجا که عوامل مؤثر در ارتکاب جرم، بی‌کاری و فقر می‌باشد، می‌بایست با برنامه‌ریزی دقیق، که نیاز به عزم ملی دارد، نسبت به اشتغال و ریشه‌کنی فقر و بی‌کاری در این شهرستان اقدام لازم و بایسته صورت گیرد.

منابع و مأخذ

منابع فارسی

1. ابن شعبه، حسن بن علی. **تحف العقول**، ترجمه محمدباقر کمره‌ای، انتشارات کتابچی، (1385)، چاپ دهم.
2. احمدی، حبیب. **بررسی عوامل مؤثر بر تمایل حاشیه‌نشینان بر رفتار بزهکارانه؛ مطالعه موردی حاشیه‌نشینان شهر شیراز**، دانشگاه شیراز، مرکز جمعیت‌شناسی، (1383)، شیراز.
3. افروغ، عماد. **بعد اجتماعی و نابرابری قضایی**، انتشارات بقعه، (1377)، چاپ اول، تهران.
4. انطون الیاس، الیاس و طباطبایی، سید مصطفی. **فرهنگ نوین عربی - فارسی**، انتشارات اسلامیه، (1388)، چاپ سیزدهم، تهران.
5. خاکپور، محمدمهدی. **جرم‌شناسی زنان ناسازگار**، مؤسسه مطبوعاتی عطایی، (1354)، تهران.
6. دانش، تاج‌زمان. **مجرم کیست جرم‌شناسی چیست**، انتشارات کیهان، (1388)، چاپ یازدهم، تهران.

7. سایت جام جم آنلاین. *فقر، مادر جرائم است*، (1388، 21 مرداد)، بازیابی شده در 2 خرداد 1394 از www.jamejamonline.ir.
8. سخاوت، جعفر. *بررسی عوامل مؤثر بر ناهنجاری‌های رفتاری دانش‌آموزان استان لرستان*، مجله انجمن جامعه‌شناسی ایران، (1381)، دوره چهارم، شماره 2.
9. شریعتی، محمد - مهاجری، محمد و ملکی، احسان. *بررسی عوامل مؤثر بر تمایلات بالقوه به نزاع‌های فردی در شهرستان خدابنده*، فصلنامه پژوهش‌های انتظام اجتماعی، (1391)، سال چهارم، شماره 2.
10. صادقی سقدل، حسین - شقاقی شهری، وحید و اصغرپور، حسین. *تحلیل عوامل اقتصادی اثرگذار بر جرم در ایران*، مجله تحقیقات اقتصادی، (1384)، شماره 68.
11. عرب نژاد، فاطمه. *بررسی عوامل مؤثر بر نوع و سابقه خشونت با تأکید بر ضرب و جرح و قتل عمد در میان جوانان 18-35 سال زندان کرمان*، دانشگاه کرمان، (1387)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، کرمان.
12. کازرونی، اسدالله. *تقریرات حقوق جزای اختصاصی 2*، دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی، (1385)، تهران.
13. کی نیا، مهدی. *مبانی جرم‌شناسی: جامعه‌شناسی جنایی*، انتشارات دانشگاه تهران، (1386)، چاپ هشتم، تهران.
14. ~~مبانی جرم‌شناسی~~، انتشارات دانشگاه تهران، (1388)، چاپ نهم، تهران.
15. گلدوزیان، ایرج. *حقوق جزای اختصاصی*، انتشارات دانشگاه تهران، (1392)، چاپ بیستم، تهران.
16. مرصوصی، نفیسه - صفر زاده، اسماعیل و حسین زاده، رباب. *نقش طراحی محیط در پیشگیری از وقوع جرائم شهری (مطالعه موردی بخش مرکزی شهر اصفهان)*، دو فصل‌نامه پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری، (1393)، سال پنجم، شماره 2.
17. مظلومان، رضا. *جرم چیست*، مهنامه قضایی، (1350)، سال ششم، شماره 66، تهران.
18. معظمی، شهلا. *بزه‌کاری کودکان و نوجوانان*، انتشارات دادگستر، (1388)، تهران.
19. ممتاز، فریده. *جامعه‌شناسی شهر*، شرکت سهامی انتشار، (1381)، تهران.
20. نوربها، رضا. *زمینه‌ی جرم‌شناسی*، کتابخانه گنج دانش، (1389)، چاپ چهارم، تهران.
21. نوری، رضا. *خیانت در امانت*، مهنامه قضایی، اداره دادرسی نیروهای مسلح شاهنشاهی، (1352)، سال هشتم، شماره 94، تهران.
22. ولیدی، محمد صالح. *کردستان: تحلیلی از شرایط محیط طبیعی و اجتماعی این استان در ارتباط با بزه‌کاری*، انتشارات دانشکده پلیس، (1360)، تهران.

منابع لاتین

1. Birkbeck, C. & G. G. LaFree (1993). "The situational Analysis of Crime and Deviance", Annual Review of Sociology, 19.
2. Donaldr, taft & Ralphw, England. (Criminology) 1960. university of Illinois. (Forth Edition).
3. Fleischer. B. M, (1966). The Effect of In Delinquency, The American Economic Review.
4. Lacassagne, (1882). la criminalite compare des villes et des Campagnes, Lyon.
5. Tittle, C. R. Ward. D. A, Grasmick, H. G. (2003). "Self-control and Crime/Deviance: Cognitive vs. Behavioral Measures", Journal of Quantitative Criminology, 19.
6. Usher, D. (1997). Education as deterrent to crime. Canadian Journal of Economics, 30 (2).
7. Wittie, A. D. and Tauchen, H. (1994). Work and Crime: An Exploration Using Panel Data. NBER Working.

criminological factors affecting the crime breach of trust in the city of Mashhad

Abstract

Check criminological factors in the city of Mashhad on charges of breach of trust is the main subject of this article; To this end, efforts have been made in accordance criminology theories by distributing questionnaires among Mashhad city court judges Step in order to achieve effective factors on crime in the city of breach of trust be removed. The main question in this study is what factors have influenced the occurrence of the crime of breach of trust in the city of Mashhad. The study was a survey research includes the total population of Mashhad city court judges are That based on the available sample of 35 subjects completed questionnaires were received. The instrument was a questionnaire. The results indicate that economic factors with an average of 52.4, variable social factors with an average of 11.4, Cultural variables and variable environmental factors averaging 4 with an average of 62/3 at 5% level of significant relationships with criminal breach of trust and a positive coefficient indicates that an increase in these factors, the increased mass of breach of trust. According to today's results and the factors affecting the crime of breach of trust is increasing day by day. To be sure, improve and control the need for formal and non-formal interventions. In this context, we can create jobs and poverty reduction and economic recovery, raising the level of general education and social data ... named.

Keywords: breach of trust, social factors, cultural factors, environmental factors, economic factors.